

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Groningen Seaports NV

Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Natuur en Biodiversiteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

Datum **05 OKT 2016**
Betreft Nb-wet; vergunning; helikopter start- en landingsplaats Eemshaven;
Waddenzee

Ons kenmerk
DGAN-NB / 16139765

Bijlage(n)
1

Besluit

Geachte heer

Bij e-mail van 27 juni 2016 verzoekt u mij om aan Groningen Seaports NV een vergunning te verlenen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) voor het realiseren en gebruik van een helikopter start- en landingsplaats in de Eemshaven in en nabij het Natura 2000-gebied Waddenzee en het Eems-Dollard gebied (betwist gebied).

Conform artikel 41, lid 1, van de Nb-wet 1998 heeft u uw belang bij het verlenen van de vergunning gemotiveerd.

Procedure

Op 27 juni 2016 ontving ik uw aanvraag. Bij brief van 5 juli 2016 (kenmerk: DGAN-NB/16103195) heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Bij brief van 15 september 2016 (kenmerk DGAN-NB/16138001) heb ik besloten de besluitvormingstermijn voor uw aanvraag te verlengen met dertien weken.

Bevoegdheid

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 3, sub a, van het Besluit vergunningen Nb-wet 1998 (hierna: het Besluit) (Staatsblad 2005, nr. 594; het laatst gewijzigd per 7 oktober 2012, Stb. 2012, nr. 612), luidend: 'Als handelingen als bedoeld in artikel 16, zesde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 en als projecten of andere handelingen als bedoeld in artikel 19d, vijfde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 worden tevens aangewezen handelingen, onderscheidenlijk projecten en andere handelingen die geheel of grotendeels plaatsvinden in het grensgebied, bedoeld in artikel 1 van de op 14 mei 1962 te Bennekom tot stand gekomen aanvullende Overeenkomst bij het Eems-Dollardverdrag (Trb. 1962, nr. 54).'

Op deze basis en artikel 19d, lid 5, en in samenhang met artikel 16, lid 6, van de Nb-wet 1998, is de Minister van Economische Zaken (EZ) bevoegd tot vergunningverlening op basis van artikel 16 en artikel 19d en artikel 19km, lid 1, sub b, van de Nb-wet 1998. Op basis van de portefeuillevverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'Landelijke wet- en regelgeving'.

Besluit

Met de door u uitgevoerde passende beoordeling als bedoeld in artikel 19f van de Nb-wet 1998 is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, gelet op de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de weergegeven voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied Waddenzee.

Tevens is met de inhoud van de betreffende passende beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit de wezenlijke kenmerken van het natuurmonument Waddenzee niet zal aantasten.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk vanuit de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften ter bescherming van de in het Natura 2000-gebied Waddenzee en het beschermd natuurmonument Waddenzee aanwezige beschermde waarden.

Gelet op de bepalingen van de Nb-wet 1998 en de in de bijlage vermelde overwegingen besluit ik derhalve Groningen Seaports NV de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en artikel 19d j° artikel 19ia van de Nb-wet 1998 te verlenen onder de navolgende voorschriften en beperkingen.

Voor een weergave van de inhoud van de aanvraag en de relevante wet- en regelgeving alsmede het van toepassing zijnde beleid verwijs ik naar de bijlage bij dit besluit. In dezelfde bijlage treft u voorts mijn inhoudelijke overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen aan, evenals een weergave van de diverse zienswijzen en mijn reactie daarop. De bijlage maakt onderdeel uit van dit besluit.

Voorschriften en beperkingen

Ter bescherming van de in het Natura 2000-gebied Waddenzee en het beschermd natuurmonument Waddenzee aanwezige beschermde waarden, verbind ik aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemeen

1. Deze vergunning staat op naam van Groningen Seaport NV.
2. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder

handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.

3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een kopie van deze beschikking, inclusief alle daarbij behorende onderdelen (zie onder 'besluit'), en tonen deze op eerste vordering aan de daartoe bevoegde toezichhouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn aantoonbaar op de hoogte van de inhoud en het doel van deze voorschriften en beperkingen, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Het tijdstip waarop de vergunde activiteit daadwerkelijk wordt gestart, wordt minimaal twee weken voor de aanvang ervan schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan de Staatssecretaris van Economische Zaken of diens rechtsopvolger (hierna: het bevoegd gezag), ter attentie van het Nb-wetteam. Dit geldt separaat voor de aanleg en het in gebruik nemen van de start- en landingsplaats.
6. De vergunde activiteit wordt overeenkomstig de ingediende aanvraag en bijbehorende passende beoordeling en de in de uitgevoerde AERIUS berekeningen beschreven werkwijze uitgevoerd, met inachtneming van de aan deze vergunning verbonden voorschriften en beperkingen. Bij eventuele strijdigheid van de aanvraag en/of passende beoordeling met de voorschriften en beperkingen in onderhavige vergunning, prevaleren deze laatste.
7. Het uitvoeren van een activiteit in afwijking van de aanvraag en/of het vergunde is enkel toegestaan na een positief besluit op een daartoe strekkend, deugdelijk onderbouwd, verzoek van of namens de vergunninghouder. Een wijzigingsverzoek dient per post of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) te worden ingediend en leidt, afhankelijk van de omvang van de gevraagde afwijking, ofwel tot een formeel rechtsoordeel waarbij wordt verklaard dat de wijziging valt binnen de initiële vergunning ofwel tot een formeel wijzigingsbesluit waaraan eventueel inspraak van de relevante belanghebbende partijen aan vooraf kan gaan .
8. Bij opgetreden incidenten moet worden gehandeld conform de daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Tevens wordt in het kader van deze vergunning binnen twee weken schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) melding over de aard en omvang van het incident gedaan aan het bevoegd gezag (t.a.v. het Nb-wet team) onder overlegging van alle relevante gegevens.
Onder incident wordt in dit verband verstaan 'een onvoorziene gebeurtenis waardoor schade aan de natuurlijke kenmerken in het betrokken beschermde gebied is of kan worden toegebracht' (bijvoorbeeld wanneer onbedoeld schadelijke stoffen in het milieu vrijkomen.)
9. Bij een opgetreden incident is de vergunninghouder verplicht eventuele verontreinigingen zo mogelijk direct te laten verwijderen en de eventueel opgetreden schade voor zover mogelijk te herstellen, zulks ter beoordeling van het bevoegd gezag.

10. Alle door of namens het bevoegd gezag te geven aanwijzingen en/of uitvoeringsbepalingen worden binnen de in de aanwijzing bepaalde termijn opgevolgd.
11. Zodra de werkzaamheden met betrekking tot de aanleg van de start- en landingsplaats feitelijk zijn beëindigd, wordt dit uiterlijk binnen een week schriftelijk of per e-mail (nbwetteam@minez.nl) gemeld aan het Nb-wetteam.

Nadere inhoudelijke voorschriften

12. Helikopters volgen boven de Waddenzee de bestaande vaargeul. Vanaf de helikopter start- en landingsplaats maken de helikopters daartoe gebruik van twee, zo kort mogelijke, voorkeursroutes tot de vaargeul.
13. De helikopters dienen zo snel mogelijk op een hoogte van 450 meter te vliegen. Hiertoe zullen de helikopters, indien mogelijk, een achterwaartse start maken.
14. Het maximaal aantal helikopterbewegingen per jaar is 10.950.
15. Om verstoring van hoogwatervluchtplaatsen te voorkomen zal, indien mogelijk, in (noord)westelijke richting (direct richting vaargeul), steil (achteruit) of in noordoostelijke richting worden opgestegen. Bij het naderen van de helikopter start- en landingsbaan wordt zo lang mogelijk boven de vaargeul gevlogen.
16. Er wordt niet boven zeehondenligplaatsen, hoogwatervluchtplaatsen van wadvogels en andere vogelrijke gebieden gevlogen.
17. Er wordt alleen bij daglicht gevlogen. Van de luchthaven mag uitsluitend gebruik worden gemaakt tijdens de uniforme daglichtperiode (UDP), zoals voor de betreffende datum is vermeld in de AIS/Luchtvaartgids Nederland, met uitzondering van de in artikel 5 onder c. van dit besluit genoemde vluchten.
18. Om meer zicht te krijgen op het aantal aanvaringen onder specifieke omstandigheden wordt een logboek bij gehouden waarin relevante gegevens als locatie, hoogte, seizoen, tijd en, indien mogelijk, soort worden bijgehouden.

Het wijzigen of intrekken van de vergunning

19. De voorschriften en beperkingen waaronder deze vergunning is verleend, kunnen door het bevoegd gezag ambtshalve worden gewijzigd of aangevuld indien naar het oordeel van het bevoegd gezag uit eigen waarneming of anderszins blijkt dat de vergunde activiteit andere of nadeliger gevolgen heeft voor de relevante beschermde waarden dan die welke bij het nemen van dit besluit op basis van de op dat moment beschikbare informatie werden verwacht, zulks met inachtneming van artikel 43, lid 2, van de Nb-wet.
20. Indien op enig moment mocht blijken dat de vergunde activiteit zodanige schade aan de relevante beschermde waarden dreigt toe te brengen en het geven van aanwijzingen, het wijzigen of aanvullen van de voorschriften of beperkingen deze schade niet kan voorkomen, dan kan deze vergunning worden ingetrokken.

21. Het niet naleven van de voorschriften van deze vergunning kan, naast eventuele strafvervolgning, (eventueel tijdelijke) Intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.
22. Voordat tot wijziging van vergunningvoorschriften of (gedeeltelijke) intrekking van de vergunning wordt overgegaan, wordt de vergunninghouder in de gelegenheid gesteld haar zienswijze naar voren te brengen (tenzij spoedeisendheid tot onmiddellijke Intrekking c.q. wijziging noodzaakt).

Toezicht

23. De vergunninghouder geeft, overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht, alle medewerking aan de aangewezen toezichthouder(s).
24. Vergunninghouder voert een administratie waarin alle op deze vergunning betrekking hebbende documenten en bewijsstukken ten aanzien de naleving van de voorschriften en beperkingen van deze vergunning in het bijzonder de voorschriften 12 tot en met 18, zijn opgenomen.

Looptijd/geldigheid

25. De vergunning is geldig van 1 december 2016 tot en met het moment dat de vergunde activiteit wordt beëindigd (zie voorschrift 11), doch uiterlijk tot en met 1 december 2026.

Kennisgeving

Conform artikel 42, lid 3, van de Nb-wet 1998, zijn afschriften van deze vergunning verzonden aan: Provincie Groningen, gemeente Eemsmond, de Waddenvereniging, Natuurmonumenten, Natuur- en Milieufederatie Groningen, Vogelbescherming Nederland, Rijkswaterstaat Noord Nederland, Stichting WAD, Staatsbosbeheer, Stichting Groninger Landschap, Waddenunit en Niedersächsischen Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz.

Hoogachtend,

Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage: Inhoudelijke overwegingen

Bezwaar

Tegen dit besluit staat op grond van de Algemene wet bestuursrecht voor een belanghebbende de mogelijkheid open een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

De Staatssecretaris van Economische Zaken
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
afdeling Juridische Zaken
Postbus 40219
8004 DE Zwolle

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste de volgende elementen bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;
- b) de dagtekening;
- c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is, en
- d) de gronden van bezwaar.

Het is raadzaam een kopie van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Publicatie besluit

Op grond van artikel 42, lid 3, van de Nb-wet 1998 en artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur zal het ministerie van Economische Zaken onderhavig besluit openbaar maken. De besluiten op grond van de Nb-wet 1998, waaronder onderhavige, zullen, onder anonimisering van de persoonsgegevens, geplaatst worden op <http://vergunningenbank.overheid.nl/natuurbeschermingswet>

bijlage

Nb-wet; vergunning; overwegingen; helikopter start- en landingsplaats Eemshaven; Waddenzee

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Natuur en Biodiversiteit

Behandeld door

Datum

16 september 2016

Bijlage nummer 1
Horend bij kenmerk DGAN-NB / 16139765
Datum 16 september 2016
Contactpersoon

DE AANVRAAG

U bent voornemens een helikopter start- en landingsplaats te realiseren in de hoek van de westlob van de Eemshaven, grenzend aan het Natura 2000-gebied Waddenzee. In de periode 2014 – 2030 worden circa 35 parken met 2.500 offshore windturbines binnen een straal van 130 kilometer van de Eemshaven gerealiseerd. Uitgaande van de onderhoudsintensiteit en gecombineerde operaties van schepen en helikopters van de huidige moderne grote offshore windparken zijn er gedurende het hele jaar (behoudens weersomstandigheden) helikoptervluchten noodzakelijk. Uitgangspunt is dat er 30 vliegbewegingen per dag plaatsvinden en daarmee 10.950 vliegbewegingen op jaarbasis. De vluchten zullen deels plaats vinden boven Natura 2000-gebied Waddenzee en het Eems-Dollard gebied (betwist gebied).

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt korthedshalve verwezen naar de passende beoordeling de aanvraag.

Belang van de aanvrager

De aanvrager heeft, conform artikel 41, lid 1 van de Nb-wet 1998, het belang dat hij heeft bij de vergunning gemotiveerd.

De helikopter start- en landingsplaats wordt in de eerste plaats gerealiseerd ter ondersteuning van de offshore windindustrie op de Noordzee, zoals bijvoorbeeld Gemini. Het gaat daarbij om het faciliteren bij de bouw van de windturbineparken en bij het onderhoud en inspectie van deze parken na realisatie. Daarnaast wordt de helikopter start- en landingsplaats, in aanvulling op de basisfunctie ten behoeve van de windindustrie, ook opengesteld voor vluchten van maatschappelijk belang. Dit zijn onder andere ambulance- en traumavluchten, waarbij de helikopter start- en landingsplaats traumahelikopters de mogelijkheid kan bieden om te tanken. Verder worden zakelijke vluchten, zoals bijvoorbeeld (combinatie)vluchten van/naar andere locaties, niet uitgesloten. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling (recreatieve) rondvluchten boven de Waddenzee uit te voeren.

Hiermee is naar mijn mening het belang voldoende gemotiveerd.

WETTELIJK KADER

Natura 2000-gebied

In relatie tot het betrokken Natura 2000-gebied zijn in deze relevant de artikelen 19d, lid 1, en, 19e, 19a, 19f, lid 1, 19km, lid 1, sub b, en 19kn, lid 1, van de Nb-wet 1998, in samenhang met artikel 2, lid 1, en artikel 6 van de Regeling programmatische aanpak stikstof en artikel 2, lid 1, van het Besluit grenswaarden programmatische aanpak stikstof.

Beschermd Natuurmonument

In relatie tot het betrokken natuurmonument zijn relevant de artikelen 60, 10a (lid 1 en lid 3) en artikel 15a (lid 2) van de Nb-wet 1998.

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

BELEID

De aangevraagde activiteit zoals omschreven in dit besluit past binnen het relevante vastgestelde beleid, hieronder weergegeven:

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld, als opvolger van de Nota Ruimte. Volgens de structuurvisie is het Rijk verantwoordelijk voor en door de EU aanspreekbaar op het nakomen van de in internationaal verband aangegane verplichtingen, inclusief Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Het Rijk stelt kaders waarbinnen de provincies een provinciaal en landsgrensoverschrijdend natuurnetwerk, zijnde de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur begrenzen, beschermen en onderhouden. Tot de herijkte EHS behoren de Natura 2000-gebieden, de Nationale Parken, de Noordzee en de grote wateren inclusief de grote rivieren. De natuur in de EHS blijft goed beschermd met een 'nee, tenzij'-regime in relatie tot de wezenlijke kenmerken en waarden. Het gaat daarbij om: waardevolle aspecten zoals natuurschoon, schoon water, het aanwezig zijn van bepaalde plant- of diersoorten, gebieden van aardwetenschappelijk belang en het afwezig zijn van lawaai.

In de Structuurvisie staat ten aanzien van de aangevraagde activiteit – voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

Fossiele bronnen (gas, kolen) voorzien in de komende decennia voor een groot deel in de energiebehoefte van ons land. Maar deze bronnen zijn eindig. Het schaarser worden van fossiele brandstoffen, CO₂-uitstoot, geopolitieke verhoudingen en een gelijktijdige verdere groei van de energievraag maakt het noodzakelijk om de aanwezige capaciteit aan energie op Europese schaal beter te benutten en ruimte te geven aan de transitie naar andere energiebronnen (wind, zon, biomassa, bodemenergie, geothermie) en -productiemethoden (kernenergie) in combinatie met het werken aan energiebesparing en energierecyclage.

(...) In 2040 kent Nederland een robuust Internationaal energienetwerk en is de energietransitie in Nederland substantieel ver gevorderd.

(...) Nationaal belang 2: ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie

(..) Voor de economische ontwikkeling op de lange termijn is een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig, zowel vanwege geopolitieke verhoudingen en uitputting van fossiele brandstoffen als vanwege de ambities voor beperking van de CO₂- uitstoot. Daarbij zijn de Europese doelstellingen op het gebied van energietransitie het uitgangspunt.

(...) Daarnaast zet het Rijk in op voldoende ruimte voor op termijn 6000 MW windenergie op zee. Locaties voor windparken op zee (territoriale zone en Nederlandse Economische Exclusieve Zone) zijn opgenomen in het Nationaal Waterplan. In 2015 wordt bezien in hoeverre voor de langere termijn (na 2020) nieuw ruimtelijk beleid en infrastructuur nodig is voor de verdere uitbouw van nieuwe energiefuncties op de Noordzee. Het Rijk onderzoekt bij de actualisatie van het SEV III of en zo ja hoe de ruimte voor de elektriciteitskabels voor het transport van energie van windmolenparken op zee naar de aanlandingspunten van het hoogspanningsnet op het vasteland geborgd moet worden.

(...) De economische kracht van Noord-Nederland ligt in de sterke (inter)nationale positie in een aantal topsectoren: Energie, Chemie en Water(technologie). Energyport (Noord)Nederland is het energieknooppunt van Noordwest-Europa. Dankzij de aanwezige energieinfrastructuur, de kennispositie en de ruimtelijke kenmerken kan Noord-Nederland deze rol vervullen. Een groot aantal kabels en (buis)leidingen van elektriciteit, gas, telecom en data landt aan in de Eemshaven en vertakt zich naar de rest van Nederland en Europa. Energyport heeft de ambitie om samen met Nedersachsen het kenniscentrum voor energievoorziening en -transitie te vormen (European Region of Excellence in Energy). De ligging aan zee, geologie en aanwezige ruimte bieden (experimenteer)mogelijkheden voor energie-innovatie.

(...) Het Rijk is het enig bevoegd gezag in de Noordzee en daarmee verantwoordelijk voor het integrale Noordzeebeleid en -beheer (uitgewerkt in het Nationaal Waterplan). De Noordzee is van grote economische betekenis voor de scheepvaart, de visserij, de winning van delfstoffen en de opwekking van windenergie, is van belang voor oefeningen van de krijgsmacht en bevat belangrijke natuurlijke en landschappelijke waarden.

Voor de Noordzee spelen de volgende ruimtelijke nationale opgaven: (...)

- Het behouden en beschermen van Natura 2000-gebieden en het mariene ecosysteem;
- Het aanwijzen van ruimte voor windenergie op zee, winning van olie en gas en ruimte voor CO₂-opslag; (...)

Structuurvisie Waddenzee (hierna: de PKB) (voorheen: Derde Nota PKB Waddenzee)

Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet Ruimtelijke ordening in werking getreden. Op basis van het overgangsrecht wordt per 1 juli 2008 de PKB gelijkgesteld aan een structuurvisie. Voor de herkenbaarheid zal dit document vooralsnog aangeduid blijven worden als PKB Waddenzee. Voor zover de PKB concrete beleidsbeslissingen bevat, blijven deze bindend voor gemeenten en provincies. De op grond van deze PKB te beschermen en te behouden waarden en kenmerken vloeien direct voort uit de hoofddoelstelling van deze PKB.

Deze hoofddoelstelling betreft de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van o.a.:

- *gebiedsspecifieke planten- en diersoorten;*
- *foerageer-, broed- en rustgebieden van vogels, de werp-, rust- en zooggebieden van zeezoogdieren en de kinderkamerfunctie van vis;*
- *landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weldsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis.*

De PKB stelt in deze, meer specifiek, dat plannen, projecten en handelingen de afwegingskaders van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn dienen te doorlopen. Deze zijn nationaal geïmplementeerd in de Nb-wet 1998 en de Flora- en faunawet. Voor zover wettelijke regelingen zich er niet tegen verzetten, zal door het bevoegd gezag een zelfde afweging als bij de natuurwaarden moeten worden gemaakt ten aanzien van de hierboven reeds benoemde landschappelijke kwaliteiten.

In relatie tot de onderhavige vergunningaanvraag dient specifiek acht geslagen te worden op de hiernavolgende beleidspassages uit de PKB:

Boven de Waddenzee geldt een minimumvlieghoogte voor de burgerluchtvaart van 450 meter. Voor het overige waddengebied, met uitzondering van het landgedeelte van de vastelandgemeenten, zal eveneens een minimum vlieghoogte voor de burgerluchtvaart van 450 meter worden ingesteld. Alleen in expliciet benoemde omstandigheden zijn uitzonderingen mogelijk. Alleen als de wolkenbasis of slecht zicht het vliegen boven 450 meter belet mag in de corridors een minimumvlieghoogte van 300 meter (1000 voet) of zoveel hoger als mogelijk worden aangehouden.

(...) Er mogen in de Waddenzee en het overige waddengebied geen nieuwe vliegvelden worden aangelegd.

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening(hierna: Barro) is dit vastgelegd in artikel 2.5.8. lid 1: Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op het waddengebied maakt geen aanleg van een nieuw vliegveld mogelijk.

Op grond van artikel 3.2. Barro kan echter ontheffing verleend worden:

- 1 Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister die het aangaat, kan op aanvraag van burgemeester en wethouders of van gedeputeerde staten ontheffing verlenen van de bepalingen van hoofdstuk 2, indien de verwezenlijking van het gemeentelijk onderscheidenlijk provinciaal ruimtelijk beleid wegens bijzondere omstandigheden onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die bepalingen te dienen nationale belangen.
- 2 Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden indien de betrokken nationale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken.

Gemeente Eemsmond heeft deze ontheffing aangevraagd.

VERGUNNINGPLICHT

De aangevraagde activiteit vindt plaats in of nabij het Natura 2000-gebied Waddenzee. Het gebied is ook aangewezen als beschermd natuurmonument.

Ik stel vast dat de aangevraagde activiteit mogelijk de natuurlijke waarden en kenmerken van het bovengenoemde beschermde Natura 2000-gebied en van het beschermd natuurmonument kan aantasten. Om die reden ben ik van mening dat de voorgenomen activiteit vergunningplichtig is onder de Nb-wet 1998.

PASSENDE BEOORDELING

Beheerplan

In dit geval kan vastgesteld worden dat ten aanzien van de voorgenomen activiteit, op het moment van besluitvorming, geen beletsel voortvloeit uit enig beheerplan op basis van de Nb-wet 1998.

Geen beheer

De voorgenomen activiteit vormt een project dat geen direct verband heeft met of nodig is voor het beheer van het betrokken Natura 2000-gebied. De voorgenomen activiteit is voorts nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998.

Mogelijk significante gevolgen

Op grond van artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 in combinatie met artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 dient een passende beoordeling aangeleverd te worden door de Initiatiefnemer. Het Europese Hof van Justitie heeft in haar uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied.

In dit geval kunnen dergelijke gevolgen niet bij voorbaat uitgesloten worden. Ik concludeer dat een passende beoordeling vereist is.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de beschermde waarden van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. U heeft een passende beoordeling bij uw aanvraag gevoegd. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

De diverse beschermde waarden van het betrokken Natura 2000-gebied alsmede de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende beschermd natuurmonument staan vermeld op www.rijksoverheid.nl ('Onderwerpen' > 'Natuur en Biodiversiteit' > 'Natura 2000').

Ik merk op dat het betrokken Natura 2000-gebied het gehele beschermd natuurmonument volledig omsluit. Omwille van inzicht in de wezenlijke kenmerken en waarden waarvoor dit natuurmonument is aangewezen (deze waarden maken immers sinds de inwerkingtreding van de Nb-wet 1998 deel uit van het betrokken Natura 2000-gebied) worden deze, voor zover relevant, inhoudelijk meegenomen in de onderstaande beoordeling.

BEOORDELING EFFECTEN

Algemeen

De bij de aanvraag gevoegde passende beoordeling biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de effecten (mede gelet op de eventuele cumulatie van effecten) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien.

In de passende beoordeling zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de passende beoordeling.

Afbakening

De aanleg van de start- en landingsplaats vindt plaats grenzend aan Natura 2000-gebied Waddenzee. De voorkeurroutes voor het vliegen naar de vaargeul lopen over het Natura-2000 gebied Waddenzee en het betwist gebied. Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied dat door de aangevraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden, in de passende beoordeling op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

Ten behoeve van de beoordeling van de effecten is geïnventariseerd welke in redelijkheid denkbare typen effecten onderzocht moeten worden, zowel bij de aanleg als het gebruik. Het betreft:

- Ruimtebeslag
- Verstoring in relatie tot vlieghoogte
- Verstoring door laagvliegen (geluid en optisch)
- Verstoring door licht
- Vermesting
- Aanvaringen

De natuurwaarden die door de genoemde effecten beïnvloed kunnen worden zijn:

- Habitattypen: H131A zilte pioniersbegroeiingen (zeekraal), H1330A schorren en zilte graslanden (buitendijks), H1320 slijkgrasvelden, H2110 embryonale duinen.
- Habitatsoorten: gewone zeehond, grijze zeehond.
- Vogelrichtlijnsoorten:
 - Broedvogels: visdief, Noordse stern, grote stern, dwergstern, eider, lepelaar, kluut, bontbekplevier, strandplevier en kleine mantelmeeuw.

- Niet-Broedvogels: fuut, aalscholver, lepelaar, kleine zwaan, toendrarietgans, grauwe gans, brandgans, rotgans, bergeend, smient, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijstaart, slobeend, topper, eider, brilduiker, middelste zaagbek, grote zaagbek, slechtvalk, scholekster, kluut, bontbekplevier, goudplevier, zilverplevier, kievit, kanoet, drieteenstrandloper, krombekstrandloper, bonte strandloper, grutto, rosse grutto, wulp, zwarte ruitler, tureluur, groenpootruitler, steenloper en zwarte stern.

Mogelijke effecten en mitigatie

Habitattypen

Het plangebied ligt buiten de Natura 2000-begrenzing. Negatieve effecten op habitattypen door ruimtebeslag zijn uitgesloten.

Habitatsoorten

De Waddenzee speelt voor de grijze en de gewone zeehond een belangrijke rol als rust- en foerageergebied, waar eveneens verhaard kan worden en de jongen geboren en gezoogd worden, en als doortrekgebied om de foerageergebieden in de Noordzee te bereiken. Voor beiden soorten geldt als instandhoudingsdoelstelling 'behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie'.

De vlieghoogte bepaalt mede de hoeveelheid geluid waaraan een zeezoogdier wordt blootgesteld. Ook de optische verstoring verandert met de vlieghoogte. Vliegen op een hoogte van minimaal 450 m zoals is voorgeschreven boven de Waddenzee en in de vergunningvoorschriften, heeft geen effect op de aanwezige zeehonden. Hierbij gaat het zowel om de verticale verstoring als de verstoring op het horizontale vlak.

Zeehonden kunnen alleen verstoord worden als ze boven water op de zandplaten liggen, aangezien het bij helikoptervluchten enkel om verstoring boven water gaat. Tijdens foerageren onderwater is er geen sprake van verstoring. De platen die belangrijk zijn voor rustende, zogende of verharende zeehonden liggen op minimaal 7,5 km afstand van de helikopter start- en landingsplaats en de zone voor stijgen en dalen. Uit onderzoek blijkt dat op een afstand van 3 km geen verstoring van zeehonden op ligplaatsen veroorzaakt wordt. Op 7,5 km zijn effecten daarom uitgesloten. Uitgangspunt hierbij is dat de helikopters boven de vaarroute vliegen en niet boven zeehondenrustplaatsen komen. Daartoe zijn voorschriften in de vergunning opgenomen. Enkel individuen in de nabijheid van de Eemshaven, die hun kop boven water uit steken, kunnen incidenteel verstoord worden. Dit zal echter geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstelling.

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de grijze en de gewone zeehond door verstoring in het Natura-2000-gebied Waddenzee wordt uitgesloten.

Vogelrichtlijnsoorten

-Broedvogels

Stern, grote stern, dwergstern, eider, lepelaar, kluut, strandplevier en kleine mantelmeeuw

Verstoring door geluid vindt plaats vanaf 47 dB(A). Op basis van monitoringsgegevens is aangenomen dat er geen effecten meer zijn van overvliegende helikopters als deze een hoogte hebben van 450 meter. Uit de gemaakte geluidsberekeningen blijkt dat de 47 dB(A)-contour samenvalt met een vlieghoogte van circa 450 meter. Ter hoogte van de broedlocaties van de stern, grote stern, dwergstern, eider, lepelaar, kluut, strandplevier en de kleine mantelmeeuw hebben de helikopters al de minimale vlieghoogte van 450 meter bereikt. Ten aanzien van de stern, grote stern, dwergstern, eider, lepelaar, kluut, strandplevier en de kleine mantelmeeuw zijn negatieve effecten door verstoring van de broedlocaties in het Natura 2000-gebied Waddenzee uit te sluiten.

Bontbekplevier

Voor de bontbekplevier is de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee 'behoud van omvang en kwaliteit leefgebied'. De beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats ligt op 1,5 km afstand van de broedlocaties en de vliegroute van de helikopter gaat niet over de aanwezige broedlocaties heen. Met de aanleg van de beoogde locatie voor de helikopter start- en landingsplaats worden er geen broedlocaties van de bontbekplevier verstoord. Er zal dus niet minder geschikt broedgebied overblijven. Ook ligt de beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats niet tussen foerageergebieden en de potentiële broedlocaties. Er is daarom geen sprake van verstoring van foeragerende bontbekplevieren. Alleen individuele bontbekplevieren buiten de belangrijke foerageergebieden kunnen verstoord worden. Dit is echter maar zeer beperkt en staat het halen van de instandhoudingsdoelen niet in de weg. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de bontbekplevier door verstoring in het Natura-2000-gebied Waddenzee wordt uitgesloten.

Visdief

Voor de visdief is de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee 'behoud van omvang en kwaliteit leefgebied'. Het doelaantal wordt momenteel niet gehaald. De kans bestaat dat wanneer er nieuwe verstoring van broedgebied ontstaat, in dit geval door helikoptervluchten, het broedsucces verder vermindert. De beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats ligt op 1,5 km afstand van de broedlocaties en de vliegroute van de helikopter gaat niet over de aanwezige broedlocaties heen. Met de aanleg van de beoogde locatie voor de helikopter start- en landingsplaats worden er geen broedlocaties van de visdief verstoord. Er zal dus niet minder geschikt broedgebied overblijven. Ook ligt de beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats niet tussen de broedkolonies en belangrijke foerageergebieden. Er is daarom geen sprake van verstoring van foeragerende visdieven.

Alleen individuele visdieren kunnen verstoord worden. Dit is echter maar zeer beperkt en staat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in de weg. Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de visdier door verstoring in het Natura-2000-gebied Waddenzee wordt uitgesloten.

Noordse stern

Voor de Noordse stern is de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee 'behoud van omvang en kwaliteit leefgebied'. Het doelaantal wordt momenteel niet gehaald. De kans bestaat dat wanneer er nieuwe verstoring van broedgebied ontstaat, in dit geval door helikoptervluchten, er minder geschikt broedgebied overblijft en dit het behalen van de doelaantallen belemmert. De beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats ligt op 1,5 km afstand van de broedlocaties en de vliegroete van de helikopter gaat niet over de aanwezige broedlocaties heen. Omdat de beoogde locatie van de helikopter start- en landingsplaats op voldoende afstand van de aanwezige broedlocaties ligt en niet nabij bestaande belangrijke foerageergebieden, zijn significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de Noordse stern door verstoring in het Natura-2000-gebied Waddenzee uitgesloten.

Foeragerende broedvogels op wadplaten

Foeragerende broedvogels kunnen verstoord worden wanneer stijgen en dalen plaatsvindt boven wadplaten. Broedvogels die op de wadplaten foerageren, zijn onder andere de lepelaar, kluut, bontbekplevier en strandplevier. Hierbij geldt dat hoe kleiner de foerageerafstand van een soort, hoe minder uitwijkmogelijkheden de soort heeft om in een ander gebied te foerageren. Alle vier deze soorten worden in de regio van de Eemshaven waargenomen. Omdat de korte route van de helikopter start- en landingsplaats tot de vaargeulen wordt gevolgd worden er geen foerageergebieden boven wadplaten verstoord. Significante negatieve effecten voor de lepelaar, kluut, bontbekplevier en strandplevier door verstoring zijn uitgesloten.

Foeragerende broedvogels op open water

Foeragerende vogels kunnen ook verstoord worden wanneer stijgen en dalen plaatsvindt boven open water. Broedvogels die in of boven open water in de regio van de Eemshaven foerageren zijn de kleine mantelmeeuw, grote stern, visdier, Noordse stern, eider en de dwergstern. Hierbij geldt dat hoe kleiner de foerageerafstand van een soort, hoe minder uitwijkmogelijkheden de soort heeft om in een ander gebied te foerageren. De kleine mantelmeeuw en de grote stern hebben een gemiddelde maximale foerageerafstand van respectievelijk 100 km en 40 km. De eider, visdier, Noordse stern en dwergstern hebben een gemiddelde maximale foerageerafstand van minder dan 15 km. Deze soorten kunnen iets minder makkelijk een ander foerageergebied opzoeken. Het gebied dat verstoord wordt door de helikoptervluchten, betreft foerageergebied dat direct rond de Eemshaven aanwezig is. Dit gebied wordt al verstoord door de activiteiten op de Eemshaven. De eventuele extra meters die omgevlogen worden staan niet in verhouding tot het aantal kilometers die de soorten al vliegen en zullen niet tot effecten leiden op het foerageersucces.

Significant negatieve effecten voor de kleine mantelmeeuw, grote stern, visdief, Noordse stern, eider en de dwergstern door verstoring zijn uitgesloten.

- Niet-Broedvogels

Hooqwatervluchtplaatsen (hierna HVP) en foerageergebied

De 47 dB(A)-contour reikt niet tot aan de HVP's en thans ongestoorde wadplaten en geulranden. Zelfs de 42 dB(A)-contour blijft buiten deze gebieden. Uitgangspunt is hierbij dat helikopters de vliegroute boven de bestaande vaargeulen volgen. Dit is als voorschrift in de vergunning opgenomen. De foerageer- en rustgebieden van met name de vogels van open water bevinden op zodanige afstand van de beoogde locatie en de vliegroutes voor stijgen en dalen, dat vogels hoogstens incidenteel verstoord worden. Significant negatieve effecten voor niet broedvogels door verstoring zijn uitgesloten.

Aanvaringen

Tijdens het stijgen en landen maar ook op grote hoogte kunnen vogels in botsing komen met helikopters. De kwetsbare soorten (meeuwen, watervogels, roofvogels, maar ook vogels in grote groepen) maken vooral in het voor- en najaar intensief gebruik van de Waddenzee. Deze periode is dan ook de meest risicovolle voor aanvaringen met helikopters. Zowel tijdens de trek als daarbuiten worden de grootste dichtheden vogels onder de 300 meter waargenomen. Als vogels boven de 450 meter vliegen is dit met name 's nachts. Dan wordt er echter niet met helikopters gevlogen. Er zijn ook vogels die overdag boven de 450 meter vliegen, waardoor de kans op aanvaringen niet volledig uit te sluiten is.

Doordat het stijgen en landen van helikopters met geluid en optische verstoring gepaard gaat, ligt het in de lijn van de verwachting dat vogels ter plaatse vluchten voordat een aanvaring plaats kan vinden, mede doordat het open gebied met ver zicht betreft (geen zichtbelemmering door bos). Aanvaringen zijn dan minder waarschijnlijk.

Wanneer over vogelrijke gebieden zoals de HVP's en droogvallende platen wordt gevlogen, zal dit voor verrast opvliegende vogels zorgen. Hierdoor ontstaat er een verhoogd aanvaringsrisico. Omdat de helikopters na het stijgen zo snel mogelijk richting de vaargeul vliegen wordt voorkomen dat er boven de HVP's gevlogen wordt. Bij het naderen van de helikopter start- en landingsbaan zal er ook zo lang mogelijk boven de vaargeul gevlogen worden. Dit is ook als voorschrift in de vergunning opgenomen. Daarnaast wordt vanaf een vaste locatie gevlogen waardoor er gewinning optreedt.

Totaal aantal vogelslachtoffers zal in de orde van grootte van 'enkele' vallen. Vertaald naar het geplande aantal vluchten op de helikopter start- en landingsplaats (10.950 per jaar) en het aantal vliegreizen (10.950 x 40 minuten = 7.300 uur), zou dit 0,4 aanvaringen per jaar betekenen. Dit is ver onder de 1% natuurlijke jaarlijkse sterfte. Gevolgen voor de omvang en samenstelling van vogelpopulaties zijn dan niet aan de orde. Bij ongunstige weersomstandigheden (bewolking, slecht zicht) vliegen trekvogels over het algemeen lager.

Bij slechte weersomstandigheden wordt echter ook beperkter gevlogen met helikopters. Significant negatieve effecten voor vogels met een instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied Waddenzee door aanvaring zijn uitgesloten.

Om meer zicht te krijgen op het aantal aanvaringen onder specifieke omstandigheden wordt een logboek bij gehouden waarin relevante gegevens als locatie, hoogte, seizoen, tijd en, indien mogelijk, soort worden bijgehouden. Hiertoe heb ik in de vergunning een nader voorschrift opgenomen.

Verstoring door licht

Tijdens de aanleg en het gebruik van de helikopter start- en landingsplaats zal mogelijk verstoring optreden door verlichting. De helikopters vliegen alleen op zicht, wat betekent dat er alleen bij daglicht gevlogen wordt en er geen verlichting nodig is. Er is ook geen navigatieverlichting nodig voor de helikoptervluchten op de helikopter start- en landingsbaan.

Aan de helikopter start- en landingsplaats worden geen verlichtingseisen gesteld, omdat er alleen met daglicht wordt gevlogen. Naar verwachting zal de eventuele verlichting daarom zeer beperkt zijn en zich waarschijnlijk beperken tot verlichting in het kader van beveiliging en verlichting in de gebouwen. De verlichting zal geen effecten hebben door de al ruimschoots aanwezige verlichting in de omgeving. Er is daarom geen sprake van verstoring door licht door helikopters of navigatieverlichting. Alleen de helikopter start- en landingsplaats zal verlicht worden. Deze verlichting bevindt zich achter de dijk en valt weg in de al aanwezige verlichting in de Eemshaven en zal niet tot een vergroting van de verstoring van licht leiden.

Negatieve effecten op soorten en leefgebieden van soorten zijn als gevolg van verlichting zijn uitgesloten.

Stikstofdepositie

Op 2 oktober 2015 (gebruik) en 9 juni 2016 (aanleg) heeft een berekening plaatsgevonden met AERIUS Calculator. Gebleken is dat de stikstofdepositie zowel voor de aanleg als het gebruik kleiner of gelijk is aan 0,05 mol/ha/ja. De stikstofdepositie is hiermee niet vergunningplichtig.

Conclusie mogelijke effecten en mitigatie

Naar mijn oordeel is, mede gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor het betrokken Natura 2000-gebied, met de effecten zoals in de passende beoordeling zijn aangegeven een volledig inzicht gegeven in de mogelijke effecten die in het bovenvermelde beïnvloedingsgebied zijn te verwachten als gevolg van de aangevraagde activiteit. De passende beoordeling is dan ook genoegzaam uitgevoerd en biedt de noodzakelijke basis voor de in artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 genoemde verzekering.

Natuurmonumentwaarden

Ten aanzien van de diverse flora en fauna zoals benoemd in het besluit tot aanwijzing van het gebied Waddenzee als beschermd natuurmonument merk ik het volgende op. Deze waarden vallen voor een zeer groot deel binnen de beoordeling van de effecten in relatie tot het betrokken Natura 2000-gebied Waddenzee. Naar mijn mening voorziet de voorgaande passende beoordeling ook in een toetsing die, qua algemene aannames en de diverse mitigerende maatregelen, gelding heeft voor de kenmerken en waarden van het betrokken beschermd natuurmonument. De waarden van het beschermd natuurmonument die niet zijn afgedekt door of meeliften met de Natura 2000-doelen en natuurwaarden die niet ondergeschikt zijn aan de Natura 2000-doelstellingen worden in het onderstaande apart getoetst.

Rust

De verstoring van rust wordt beperkt door het zo snel mogelijk op hoogte vliegen van de helikopters. Ik vind deze verstoring niet zodanig dat ik de vergunning moet weigeren.

Landschap

Er is geen sprake van enige aantasting van het landschappelijke beeld (bezien vanuit het beschermd natuurmonument) door het vliegen boven het gebied. Dit immers op grote hoogte en boeven een gebied wat toch al aangetast is door andere industrie en activiteiten.

De weidsheid en het ongeschonden karakter van het betrokken beschermd natuurmonument worden evenwel niet zodanig aangetast, dat ik de vergunning weiger.

Duisternis

Duisternis is tevens een te beschermen waarde van het betrokken natuurmonument. Omdat er geen sprake van enige aantasting van deze duisternis, zal er geen sprake zijn van een dusdanige invloed op de duisternis binnen het beschermde gebied dat de vergunning geweigerd zou moeten worden.

Er kan dan ook worden geconcludeerd dat de aangevraagde activiteit niet schadelijk is voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument of het beschermde natuurmonument ontsiert.

Effecten op buitenlandse N2000-gebieden

Het Duitse Habitatrichtlijngebied Niedersächsisches Wattenmeer strekt zich uit van de Nederlandse grens bij de Dollard tot de monding van de Elbe bij Cuxhaven. Duinen, met alle stadia van embryonale tot secundaire en tertiaire duinen, beslaan bijna de helft van het eilandoppervlak. Aanwezig zijn duinbossen (met name in de vochtige duinvalleien) en duinstruweel. Het gebied beslaat een oppervlak van circa 345.000 hectare.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn onder te verdelen in habitats en habitatrichtlijnsoorten. Zeehonden kunnen negatieve effecten ondervinden voor verstoring.

Het Duitse Vogelrichtlijngebied Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer bestaat uit zee, strand, kwelders, duinen en graslanden. In het Nationaalpark broeden, foerageren en/of overwinteren ongeveer een miljoen vogels. Het gebied beslaat een oppervlak van 354.882 hectare. Vogels met een instandhoudingsdoel die negatieve effecten kunnen ondervinden voor verstoring zijn alle soorten die zich op open water bevinden.

Daarnaast kan stikstofdepositie plaatsvinden.

De helikopters vliegen niet boven zeehondenligplaatsen. Verstoring van zeehonden is daardoor uitgesloten.

De helikopters die vliegen vanaf de helikopter start- en landingsplaats bij de Eemshaven, zullen zo snel mogelijk na het vertrek de bestaande vaarroutes volgen en stijgen tot een minimale vlieghoogte van 450 meter. De helikopters zullen tot ze een hoogte hebben bereikt van 450 meter niet boven de Duitse Natura 2000-gebieden vliegen. De potentiële broedlocaties in Duitsland liggen op een te grote afstand van de helikopter start- en landingsbaan om effecten te ondervinden. Bovendien volgen de helikopters de vaarroute. Op deze route is er al veel verstoring door scheepvaart. Gezien de hoogte en de locatie waarde helikopters vliegen is verstoring van kwalificerende broed- en niet-broedvogels uitgesloten.

Op grond van de nabijheid is voor het Duitse Natura 2000-gebied 'Niedersächsisches Wattenmeer und angrenzendes Küstenmeer' de stikstofdepositie bepaald. Ook voor dit gebied geldt een stikstofdepositie van afgerond 0,00 mol N/ha/jr). Andere gebieden liggen nog verder weg. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen door een verhoging van de stikstofdepositie zijn daarom uitgesloten.

Conclusie

Gezien bovenstaande zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Duitse Natura 2000-gebieden uitgesloten.

CUMULATIE

Op basis van artikel 19f van de Nb-wet 1998 dient bij vergunningverlening voor projecten of plannen een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve effecten indien deze projecten of plannen, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het betreffende Natura 2000-gebied of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

In de passende beoordeling is gemotiveerd dat het effect van de geselecteerde projecten mogelijk kan cumuleren met de voorgenomen activiteit. Dit betreft het gebruik van de Orange Blue Terminals en de vaarwegverruiming Eemshaven-Noordzee. De verstoring kan in theorie cumuleren met effecten op vogels. Verstoring van broeden niet-broedvogels door de helikopter start- en landingsplaats is beperkt tot de directe omgeving van de helikopter start- en landingsplaats en de vliegroete die de helikopters zullen nemen boven de vaarroute. Hierbij gaat het al om een verstoord gebied door de aanwezigheid van de vaarroute. De dichtheden vogels zijn hier heel laag, en alleen vogels die niet of zeer beperkt verstoringgevoelig zijn, zullen hier aanwezig zijn. De verstoring van de twee genoemde projecten zal ook rond de Eemshaven plaatsvinden, maar op een andere locatie dan rond de helikopter start- en landingsbaan. Hierdoor is er geen sprake van cumulatieve effecten die leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

Andere projecten en activiteiten worden gemotiveerd uitgesloten voor verdere toetsing op cumulatieve effecten.

Naar mijn oordeel wordt in de passende beoordeling voldoende onderbouwd dat ook in cumulatie met de geselecteerde projecten de voorgenomen activiteit niet zal leiden tot significant negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden van de betrokken Natura 2000-gebied.

Ik concludeer dat binnen de aangeleverde passende beoordeling een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd.

AFWEGINGSKADER STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE

Aangezien in dit geval het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte het afwegingskader van de Vogel- en Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader, zoals opgenomen in de Nb-wet 1998, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de voornoemde structuurvisie.

AFWEGINGSKADER PKB

In de PKB is overwogen dat voor de bescherming van de natuurlijke waarden en kenmerken van de Waddenzee het afwegingskader van de Nb-wet 1998 van toepassing is.

Met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, is, materieel aan de vereisten van het PKB-afwegingskader voldaan.

BESPREKING VAN DE INSPRAAK

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, van de Nb-wet 1998, de provincie Groningen en de gemeente Eemsmond in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken. Ingevolge artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht zijn de Waddenvereniging, Natuurmonumenten, Natuur- en Milieufederatie Groningen, Vogelbescherming Nederland, Rijkswaterstaat Noord Nederland, Stichting WAD, Staatsbosbeheer, Stichting Groninger Landschap en Niedersächsischen Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz in de gelegenheid gesteld tot het geven van een zienswijze betreffende de onderhavige aanvraag.

Hierna volgt een weergave van de ontvangen zienswijzen. Daar waar opmerkingen en suggesties niet reeds hiervoor aan de orde zijn geweest of niet binnen mijn inhoudelijke overwegingen reeds aan deze inspraak volledig tegemoet is gekomen, volgt mijn reactie (cursief weergegeven).

Waddenvereniging, Natuurmonumenten en Natuur- en Milieufederatie Groningen

Naar uw mening kan geconcludeerd worden dat de mate van verstoring van dieren (met name vogels) door helikoptervluchten in de Eemshaven zich lastig laat voorspellen. Vanwege de omliggende natuurwaarden en nabijgelegen hoogwatervluchtplaatsen (zoals de Rommelhoek die aangrenzend aan de 47 dB(A) geluidcontour in de Zuidwest hoek van de Eemshaven ligt) is het echter wel belangrijk om een duidelijk beeld van de mogelijke verstoring te krijgen, indien de verstoringscontour toch verder reikt dan de nu in de passende beoordeling aangehouden 47 dB(A).

Om die reden zijn door de natuurorganisaties met Groningen Seaports afspraken gemaakt over monitoring van de vogels in de Eemshaven west / Rommelhoek en de havenkom bij de Eemshaven in relatie tot de realisatie van de helikopterhaven. Daartoe worden de maandelijkse en jaarlijkse aantallen en soorten van de hvp Eemshaven West / Rommelhoek en hvp Havenkom, die beide in nabijheid van de toekomstige helikopterhaven liggen, vergeleken met die van de naburige hvp's Eemshaven Oost, Moerasgebied, Ruidhorn en Kwelder. Bovendien worden de aantallen en soorten voor en na de realisatie van de helikopterhaven met elkaar vergeleken. Tijdens de monitoring wordt naast de aantallen en soorten vogels ook gekeken naar ander gedrag wat op verstoring kan duiden, zoals tijdelijk opvliegen. De resultaten worden jaarlijks besproken met betrokken partijen. U stelt voor om deze monitoringsafspraken op te nemen in de Nb-wetvergunning.

Groningen Seaports is één van de ondertekenaars van de intentieverklaring Basismonitoring Waddenzee. Deze intentieverklaring probeert voor de monitoring van de Waddenzee een aantal zaken op te pakken. De ondertekenaars van de intentieverklaring hebben besloten om te proberen de basismonitoring zo in te richten dat aanmerkelijk minder monitoring gerelateerd aan vergunningen nodig is.

Naar aanleiding daarvan houdt de monitoring het volgende in: In de periode 2016, 2018 wordt de monitoring, zoals hierboven genoemd, uitgevoerd. De middelen hiervoor zullen door Groningen Seaports ook in 2019 tot 2021 worden gereserveerd, zoals afgesproken met de natuur- en milieu organisaties. In 2018 zullen met de natuurorganisaties afspraken gemaakt worden om te kijken of de middelen beter ingezet kunnen worden in het basismonitoringsprogramma, zodat voor het beheer van de Waddenzee nuttige informatie beschikbaar komt. Mocht er vanaf 2019 geen mogelijkheid zijn om hier gebruik van te maken zal de monitoring zoals hierboven worden voortgezet. Jaarlijks kan Groningen Seaports, tot 2021 alsnog besluiten gebruik te gaan maken van het basismonitoringsprogramma.

Dit is, in het overleg over het monitoringsprogramma, ook zo met u besproken. U bent daar mee akkoord gegaan. De door u gemaakte afspraken zijn naar mijn oordeel voldoende om de monitoring goed te laten verlopen en een verplichting van uit de Nb-wet is dan ook niet nodig. Dit mede omdat, zoals uit de passende beoordeling blijkt, er geen significant negatieve effecten zullen optreden. Ondanks het uitsluiten van significante negatieve effecten, kan er enige marge zijn in de exacte gevolgen van een project. In deze gevallen kan ervoor gekozen worden om een monitoringsprogramma voor te schrijven. De monitoring ziet dan enkel op het overzienbare overblijvende (niet significante) restrisico. Nu op vrijwillige basis en ingebed in de Basismonitoring Waddenzee gemonitord wordt, zie ik geen reden van mijn discretionaire bevoegdheid gebruik te maken.

Mochten er onverhoopt ernstiger effecten zijn dan uit de passende beoordeling verwacht mag worden, dan kan de vergunning op grond van voorschriften 20 en 21 worden ingetrokken of gewijzigd.

In aanvulling op dit verzoek stelt u tevens voor om figuur 16 op pagina 39 van de passende beoordeling te vervangen door een kaart die de omliggende en naburige hvp's nauwkeuriger weer geeft. Ook zou naar uw mening figuur 5 op pagina 18 uitgebreid moeten worden naar het noorden, zodat duidelijk is tot waar de 47 dB(A) contour doorloopt.

De kaarten zijn conform uw verzoek aangepast.

CONCLUSIE

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.